

Gemeente niet aansprakelijk voor schade aan voorbijganger als gevolg van plakoksel

Tijdens een storm viel er in Alkmaar een tak op een fietser. De fietser liep hierbij ernstig letsel op. Is de gemeente en/of het bedrijf dat de bomen namens de gemeente onderhoudt, aansprakelijk voor de letselschade? Hoewel er sprake is van een aantoonbaar defect aan de boom in kwestie (een plakoksel), is de gemeente – aldus de rechter – niet aansprakelijk.

Auteur: Hein van Iersel

Op 13 september 2017 waarschuwde het KNMI met code oranje voor (zeer) zware windstoten. In de ochtend kwam op de Prinses Julianalaan in Alkmaar een tak los van een boom en viel op een passerende fietser. De vrouw liep een dwarslaesie op.

Uit onderzoek bleek dat de afgebroken tak een zogenoemde plakoksel had. Volgens het *Stadsbomen Vademecum* spreken we van een plakoksel wanneer een tak als het ware tegen de stam geplakt zit, in plaats van ermee vergroeid te zijn. Dit ontstaat meestal bij steil aangehechte takken ('zuigers'), waarbij bastweefsel tussen tak en stam wordt ingeklemd. Door deze zwakkere verbinding kan een tak later uitscheuren.

De vrouw stelde in 2018 de gemeente Alkmaar aansprakelijk voor de schade. Volgens haar was de gemeente tekortgeschoten in de zorgplicht door de boom onvoldoende te controleren. Ook het gemeentelijke onderhoudsbedrijf Stadswerk072 werd aangeklaagd.

Onderzoek door experts

Boomdeskundige Veronica van Amerongen, ingeschakeld door de verzekeraar van de gemeente, concludeerde dat de plakoksel bij een visuele controle zichtbaar had kunnen zijn. Wel schatte zij het risico op het uitbreken van de tak bij een winterstorm als 'niet zeer groot' en de kans dat de tak op de weg zou vallen als 'niet zeer waarschijnlijk'.

De boom betrof een zaailing in een bosperceel van een park, op 8,90 meter van de openbare

weg en met een hoogte van 15 tot 18 meter. De plakoksel bevond zich op ongeveer 8 meter hoogte, met een tak van 20 centimeter doorsnede. Ook omdat de boom niet in het gemeentelijke beheersysteem stond ('ongenummerde boom'), vond minder intensieve controle plaats dan bij bomen dicht langs de weg.

Beoordeling door de rechtbank

De rechtbank Noord-Holland stelde dat voor aansprakelijkheid vereist is dat de kans op schade zo groot is dat de gemeente maatregelen had moeten nemen. Enkel de aanwezigheid van een plakoksel is daarvoor niet voldoende. Uit eerdere rechtspraak volgt dat zeker niet ieder plakoksel leidt tot het afbreken van een tak.

Volgens de rechtbank is de kans op het uitbreken van een tak met plakoksel weliswaar groter dan bij een gezonde tak, maar 'niet zo groot dat bij iedere tak met plakoksel maatregelen moeten worden genomen'. Daarbij geldt dat het niet wenselijk is om alle bomen met plakoksels preventief te verwijderen, te snoeien of van kroonverankering te voorzien.

Omdat de boom op bijna 9 meter van de weg stond, achtte de rechtbank de kans op schade klein. Het gemeentelijke controlesysteem – waarbij ongenummerde bomen minder vaak worden geïnspecteerd – vond de rechter redelijk. Ook wees de rechtbank erop dat er geen wettelijke verplichting is om alle boomcontroles vast te leggen in verslagen.

Rechterlijke uitspraak

ECLI: NL:RBNHO:2024:10611.

Wat is een plakoksel?

Een plakoksel is een zwakke aanhechting tussen tak en stam, waarbij bastweefsel wordt ingeklemd. Dit gebeurt vaak bij steil opgroeiende takken ('zuigers'). Doordat stam en tak niet stevig vergroeid zijn, kan de verbinding bij wind- of sneeuwbelasting uitscheuren. Veel boomexperts adviseren zulke takken in een vroeg stadium te verwijderen, maar in de vakwereld gaat ook wel de uitspraak rond dat er meer plaksel wordt uitgezaagd dan dat ze door wind uitbreken.

Plakoksel en rechtspraak

Rechtbanken oordelen dat de enkele aanwezigheid van een plakoksel niet automatisch betekent dat de eigenaar aansprakelijk is als een tak afbreekt. Het risico moet aantoonbaar groot zijn. Preventief snoeien of verwijderen van alle bomen met plakoksels wordt niet wenselijk geacht, mede vanwege de kosten en het feit dat veel plakoksels jarenlang geen problemen veroorzaken.

Uitspraak

Alles afwegend kwam de rechtbank tot de conclusie dat de gemeente haar zorgplicht niet had geschonden en niet onrechtmatig had gehandeld. De vorderingen tegen zowel de gemeente als Stadswerk072 werden afgewezen.

Belang voor boombeheer

De uitspraak bevestigt dat de aanwezigheid van een plakoksel op zichzelf onvoldoende is om aansprakelijkheid aan te nemen, zeker als de boom niet in de directe nabijheid van de openbare weg staat en het risico op schade gering is. Het oordeel sluit aan bij eerdere rechtspraak waarin niet alle plakoksels gevaarlijk worden geacht en waarin boombeheerders niet verplicht zijn om preventief ingrijpende maatregelen te nemen bij iedere waargenomen plakoksel.

De aanwezigheid van een plakoksel op zichzelf is onvoldoende om aansprakelijkheid aan te nemen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!